

අන්තර්ජලයේ ආරක්ෂිතව කටයුතු කිරීම

මට අන්තර්ජල ආරක්ෂාව වදගත් වන්නේ ඇයි?

අන්තර්ජලය සහ සමස්ත මාධ්‍ය යනු අපට තොරතුරු බෙදාහැනීමට සහ මිතුරන් සහ පවුලේ අය සමඟ සම්බන්ධතාවයන් ව්‍යාප්තවීමට උපකාරී වන ජ්‍යෙෂ්ඨත්වයක් වේදිකාවේ.

කෙසේ නමුත්, අපරිච්ඡිතව සහ අනෙකුත් නීති විරෝධී සංවිධාන ඔබේ මුදල්, ඔබේ තොරතුරු ලබා ගනීමට හෝ ඔබේ බිහිවීමට ඒවා භාවිතා කරයි.

ඔවුන්ට ලෙඛන ලේඛන තනතුරු සිට ක්‍රියාත්මක විය හැකි අතර, බෙහෙවින් භාවිතා වන ලෙස කතාකළ හැකි අතර ඒවා ගනුදෙනු විය හැකි වෙබ් අඩවි නිර්මාණය කළ හැකිය. ඔවුන් ඔබේ ඊමේල්, සමස්ත මාධ්‍ය සහ කෙටි පණිවිඩ හරහා සම්බන්ධ කර ගන්නා අතර ඔබට බියක් හෝ කනස්සල්ලක් ඇති කිරීමට උත්සාහ කරනු ඇත, එවිට ඔබ නිවරදි තීරණයක් ගන්නා බව.

මේ සියල්ලෙන් අදහස් වන්නේ ඔබ සුදනම්ව සිටිය යුතු බවත් ඔවුන් භාවිතා කරන උපක්‍රම පිළිබඳව සම්පූර්ණ දැනුවත් විය යුතු බවත්ය.

මට අන්තර්ජලය භාවිතා කළහොත් දීමට සිදුවිය හැකි පෙළ ගවුළු මොනවාද?

මේවා අපට බහුලව දක්නට ලබන තත්ත්වයන් කිහිපයකි.

- ඔබට ලිපිකේතයක් ක්‍රියාත්මක කරන ලෙස ඉල්ලා සිටින සහ සහිත ඊමේලයක් හෝ කෙටි පණිවිඩයක් ලබයි.
 - මෙම ලිපිකේතය ඔබගේ ලෙහිත් හෝ මුදල් තොරතුරු සෙවීමේ කිරීම සඳහා නිර්මාණය කර ඇති විය හැකි වෙබ් අඩවි වලට යොමු කරයි.
- ඔබේ පුද්ගලික තොරතුරු ඉල්ලා සිටින සහ සහිත ඇමතුමක් ලබයි.
 - ඉහත අයුරින්ම අමතන්නා ඔබේ බැංකුවෙන් බව පවසා ඔබෙන් තොරතුරු ඉල්ලා සිටී.
- බලධරයෙකු ලෙස පෙනී සිටීමත්, ඔබට යමක් කිරීමට බල කිරීමට උත්සාහ කරන කෙනෙකුගෙන් ඔබට දන්වනු ලබයි.
 - බෙහෙවින්ම පුද්ගලයන්ගේ නිර්දේශයක් සිදු කරයි.
- කෙනෙකු ඔබගේ මර්ගගත ගිණුම් එකකට හෝ කිහිපයකට (උදාහරණයක් ලෙස: ඊමේලය හෝ සමස්ත මාධ්‍ය) ඇතුළු වේ.
 - යමෙකු ඔබගේ මර්ගගත ගිණුමට ඇතුළු වුවහොත් ඔවුන්ට තොරතුරු සෙවීමේ කිරීමට, ගෙවීම් නවතා හරවා දීමට සහ ඔබ ලෙස පෙනී සිටීමත් ඔබේ මිතුරන් හෝ පවුලේ අය ඉලක්ක කිරීමට හැකිය.
- ඔබගේ ක්‍රෙඩිට් කඩපත් තොරතුරු සෙවීමේ කර ඇත, නතරව විය හැකි විකිණීමකින් හෝ ආයෝජනයකින් ඔබ වංචාකර ඇත.
 - වංචාකරුවන් බලපෑමක් තුළින් ඔබට හොඳ වැඩසටහන් ඇති බව සිතවිවිදුර සිතීමකින් තොරව ගෙවීමට පෙළඹවයි. එසේ නොවන සත්‍යය වෙබ් අඩවියක දත්ත පිටවීමකට ලක්වී ඔබේ දත්ත අන්තර්ජලයට පිටවී ඇත.

මෙහි තවත් අවස්ථාදක්වන්න:

[දත්ත සහය ලබාගන්න – ඔබේම අන්තර්ජාලයකට](#)

මම අන්තර්ජාලයේ ආරක්ෂිතව සිටින්නේ කෙසේද?

- **දිගු සහ විශේෂිත මුරපද භාවිතය.**

- මුරපදය දිගුවන තරමට, එහි ප්රභලත්වයද වඩවේ.
- අනුමත වචන භාවිතයක් එකට එකතු කිරීමෙන් අක්ෂර 16 කට වඩා වැඩි මතක තබාගත හැකි මුරපදයක් සකස්න (උදාහරණයක් ලෙස: TriangleRhinoOperationShoes) සහ අවශ්ය නම් අංක, ලේඛන අකුරු සහ සංකේත එකතු කරන්න (උදාහරණයක් ලෙස: Triangle&"Rhino"Operation2Shoes).
- වදගත්ම දෙය, ඔබේ මුරපදය නවත නවත භාවිතාකරන්න එපා අපරාධකරුවෙකුට ඔබේ මුරපද එකක් ලබාගෙන, ඔවුන් වෙතත් ගිණුම්වලට එය උත්සාහ කරයි.
- ඔබගේ මුරපද මතක තබාගනීමට සහ නව මුරපද නිර්මාණය කිරීමට මුරපද කළමනාකරණ මෘදුකාංගයක් භාවිතාකරන්න.
- [හෙද මුරපද සකසන්න – ඔබේ අන්තර්ජාල අයිතිය හිමි කරගන්න](#)

- **පියවර දෙකක සත්‍යාපන සක්‍රීයව තබාගන්න.**

- මෙය ඔබට වෙබ් අඩවියකට පිවිසීමට අවශ්ය අමතර තොරතුරු කෙටසකි – සමත්යයෙන් ඔබේ දුරකථනයේ කේතයකි.
- මෙම ක්රමය ඉතාමත් ප්රභල අතර ඔබේ ගිණුමට ඇතුළුවීමේ අවස්ථා බෙහෙවින් වැඩිවිය හැකිය.
- සහය දක්වන අවස්ථාවලදී 'සත්‍යාපන යෙදුමක්' භාවිතාකිරීමට අප යෙද්දා කරන්නෙමු.
- [පියවර දෙකක සත්‍යාපනය \(2FA\) සකසන්න – ඔබේ අන්තර්ජාල අයිතිය හිමි කරගන්න](#)

- **අන්තර්ජාලයේදී පුද්ගලිකත්ව සිටින්න.**

- සමස්ත මධ්ය තුළ ආරක්ෂිතව සිටීමට හෙදම විකල්පය වන්නේ ඔබේ රහස්‍යතා පෙද්ගලිකත්ව සකසුම් සක්‍රීය කර තිබීමයි.
- මෙය සයිබර් අපරාධකරුවන් ඇතුළු අනුමත පුද්ගලයින්ට ඔබගේ සටහන් පෙන්නුම් දීමට හේතුවක් පණිවිඩ යවීම නවත්වනු ඇත.
- නවදුරටත් ඔබ, ඔබේ පවුලේ අය හෙතීමුරන් පිළිබඳ පුද්ගලික තොරතුරු පළ කිරීමේදී ප්රවේශම් වන්න.
- සබඳතා ඔවුන් පෙන්වන අයම බව නොවැරදි කරගන්න.
- බොහෝ මතු ඇරයුම් සඳහා අවධානයෙන් සිටින්න. මධ්යවේදීන් යයි කියාගන්නා පුද්ගලයින්ගෙන් හේතුව හෙදින් තොරතුරු අයගෙන් ප්රවේශම් වන්න.
- [අන්තර්ජාලයේ ඔබේ පෙද්ගලිකත්වය ආරක්ෂාකරගන්න – ඔබේ අන්තර්ජාල අයිතිය ලබාගන්න](#)

- **සියල්ල යහත්කළින් තබාගන්න.**

- ඔබ ඔබේ දුරකථනය, පරිගණකය හෝ මෘදුකාංගය යහත්කළින් කරන විට, එය ආරක්ෂාවේ ඇති ඕනෑම හිඩසක් ද පුරවයි.
- අපරාධකරුවන් සමුච්චිත ඇතුළුවීමට ක්රම සෙසමින් සිටින අතර යහත්කළින් කිරීම මඟින් අවදානම් නිවැරදි කරයි.
- ඔබේ උපාංග නිරතුරුව රිස්ටර්ට් කරන්න.

- [ඔබේ යම්කිසි කිරීම් සමඟ යම්කිසිව සිටින්න – ඔබේ අන්තර්ජාල අයිතිය ලබා ගන්න](#)

- **වංචන පිළිබඳ අවධානයෙන් සිටින්න.**

- හෙළම උපදෙස නම් මෙම වංචන පිළිබඳ දැනුවත් වී ඒවා හඳුනා විමසීමෙන් සිටීමයි.
- යම් දෙයක් වරදි බව පෙනේ නම්, ඔබට සම්බන්ධ කර ගත් පුද්ගලයෙකු සම්බන්ධ නොවන්න. ඔවුන් මිත්රයා ලෙසින් පෙනුනත්, මුදල් ඉල්ලුවෙන් විශේෂයෙන් ප්රවේශම් වන්න.
- අමුතු සබඳි සහ ඊමේල් ලිපින පිළිබඳ සලකිලිමත් වන්න (උදාහරණයක් ලෙස: ඔබේ බැංකුව ඔබට Gmail ගිණුමකින් ඊමේලයක් එවන්නේ නොවේ).
- කිසිම අවස්ථාවක කෙටි පණිවිඩවල සඳහන් සබඳි කිලික් කරන්න එපා
- නිල ඇප් ස්ටෝර් වලින් පමණක් යෙදුම් බහන කරගන්න.
- සකයක් ඇත්නම්, ඔබට සෘජුවම සම්බන්ධ කරගත් සංවිධානය අමතන්න, ඔබට එවන ලද කිසිදු සබඳියක් හෙළිකළ අංකයක් අනුගමනය නොකරන්න.
- ඔබට, ඔබේ ප්රජාවට සහ ඔබ අයත් ඕනෑම කණ්ඩායමකට සබඳි ආරක්ෂක අවදානම් පිළිබඳව දැනුවත්ව සිටීමට උත්සාහ කරන්න.

- **ඔබේ තොරතුරු ආරක්ෂා කරගන්න.**

- Signal වැනි සංකේතනය කළ පණිවිඩ යවීමේ යෙදුම් භාවිතා කරන්න. මෙමගින් වෙනත් අයෙක් ඔබේ පණිවිඩ බලීම වලක්වයි.
- වෙබ් ලිපිනය HTTPS ලෙස ආරම්භ වන වෙබ් අඩවි සමඟ පමණක් තොරතුරු බෙදන්න. S අකුරෙන් "Secure (ආරක්ෂිත)" යන්න අදහස් වන අතර එයින් අදහස් වන්නේ ඔබ සහ වෙබ් අඩවිය අතර යවන ඕනෑම තොරතුරක් සංකේතනය කර ඇති බවයි.
- ඔබේ දත්ත ආරක්ෂා කර ඔබේ ස්ථානය සඟවිය හැකි අතර්ගත පෞද්ගලික ජලයක් (VPN) භාවිතා කිරීම සලකා බලන්න.
- ඔබේ යෙදුම්වලට අවසර දී ඇති දත්ත සහ අවසර පරීක්ෂා කරන්න. උදාහරණයක් ලෙස, සෙබ්ස් පිළිබඳ යෙදුමකට ඔබේ සබඳතාවලට ඇතුළුවීමට අවශ්‍ය නොවේ.

මම වංචනකට හසුවුවහොත් හොඳින් බරපතල යමක් සිදුවුවහොත් සිදුකළ යුත්තේ කුමක්ද?

සහය ලබාගැනීමට ඔබට යහපත් ස්ථාන රැසක් ඇත. ඔබ ඔබේ කමුත්ත ලබාදෙන්නේ නම් මිස, මෙම සංවිධාන ඔබේ තොරතුරු වෙනත් කිසිවෙකු සමඟ බෙදා නොගනු ඇත.

- ඔබට CERT NZ ද්වාරය හරහා NCSC වෙත සයිබර් සිදුවීම් වර්තනාල හැකි අතර අපට ඔබට උදව් කිරීමට හොඳින්ම ආයතනයක් සමඟ සම්බන්ධ කිරීමට හැකිය: [සිදුවීමක් වර්තනාකරන්න | CERT NZ](#)
- ඔබේ මුදල් නඩුවලින් නම්, වහාම ඔබේ බැංකුව සම්බන්ධ කරගන්න.
- අභියාචනා කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුව විසින් පවත්වන ලද යනු ලබන සේවාවක් වන 7726 වෙත වංචනකට පණිවිඩ නෙමිලේ යෙමු කළ හැක.